MAKALE >>

Hazırlayan: Dr. Şule TARIM
TOBB Dış Ekonomik İlişkiler Daire Başkanlığı
Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü

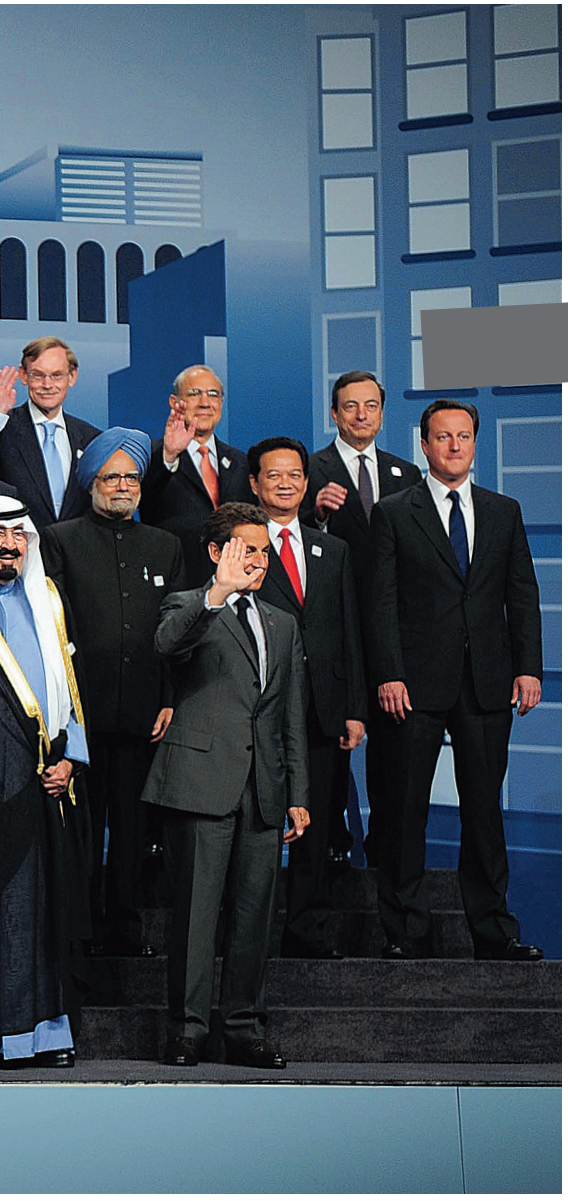


1975 yılında Rambouillet-Fransa'da, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa, İtalya, Almanya ve Japonya'nın, devlet/hükümet başkanları düzeyinde katıldığı bir toplantı düzenlendi. 1976'da San Juan-Porto Riko'da yukarıdaki gruba Kanada'nın da katılımıyla G-7 ortaya çıktı. 1977-1991 yılları arasında üye sayısı kalan G-7 üyeleriyle SSCB/Rusya, 1991'den sonra, "Zirve Sonrası Diyalog" adı altında bir araya geldi. 1994 yılındaki Napoli Zirvesi sonrasında ise, Siyasi 8 adı altında toplantılar düzenlendi.

Denver-ABD Zirvesi'nde Rusya ilk kez, mali/ekonomik konular dışındaki görüşmelere katıldı ve 1998'deki Birmingham Zirvesi'nde G-8 tam anlamıyla oluştu. Önceleri, makroekonomi yönetimi, uluslararası ticaret ve gelişmekte olan ülkelerle işbirliği, daha sonraları ise Doğu-Batı ekonomik ilişkileri, enerji ve terör konuları G-8'in gündeminde yer aldı. İstihdam, çevre, suç ve uyuşturucu, insan hakları, bölgesel güvenlik ve silahsızlanma gibi siyasal ve güvenlik içerikli alanlar da devreye sokuldu.

Öte yandan, örneğin, 1993'te Rusya'ya Yardım, 1994'te Ukrayna, 1995'te Küresel Bilgi Toplumu, 1997'de Suç ve 1998'de Enerji konulu toplantılar, bazı bakanlardan oluşan Destek Forumları'nda ele alındı. Benzer biçimde kara para aklama, nükleer güvenlik, uluslararası organize suçlar gibi konularda çalışma grupları oluşturuldu.

Doğu Asya, Rusya ve Brezilya'da ortaya çıkan ekonomik ve mali bunalımlardan sonra, kendilerini yakından ilgilendiren sorunlara çözüm yollarının, yükselmekte olan pazar ekonomisi ülkeleriyle işbirliğinden geçtiğini, G7/8'ler anlamakta gecikmedi. Bu çerçevede, danışma amaçlı ve daha geniş kapsamlı olmak üzere, G-22, G-26 ve G-33 oluşturuldu, ancak sayı arttıkça, etkinlik azaldı.



G-20'NİN GELİŞİMİ

KURULUŞUNDAN GÜNÜMÜZE

G-20, gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomileri, küresel finansal piyasayı stabilize etmek ve bir araya getirmek için, 1997 Asya Mali Krizi sonrasında, 1999 yılında kuruldu. Kuruluşundan bu yana her yıl, üye ülkelerin maliye bakanları ve merkez bankası başkanları seviyesinde yapılan G-20 toplantılarında, dünyanın finansal istikrarını teşvik etmek ve **sürdürülebilir bir ekonomik büyüme ve gelişme elde etmek için** alınacak önlemler görüşülüyor.

Bretton Woods kurumsal anlayışı bağlamında, 1999 yılındaki Köln Zirvesi'nde, sistem açısından önemli ülkelerle yeni bir danışma grubunun oluşturulmasına karar verildi ve G-7 maliye bakanlarının 25 Eylül 1999'daki Washington Zirvesi'nde, küresel sistem için önemli ülkelerden oluşan 20'ler Grubu (G-20) resmen ilan edildi. G-20, uluslararası finansal sistemle ilgili konularda görüş alışverişinde bulunmak ve işbirliği yapmak için kurulmuş bir forum. G-20 toplantılarında, küresel ekonomik ve finansal istikrarın arttırılmasına ilişkin görüşme ve çalışmalar yapılıyor.

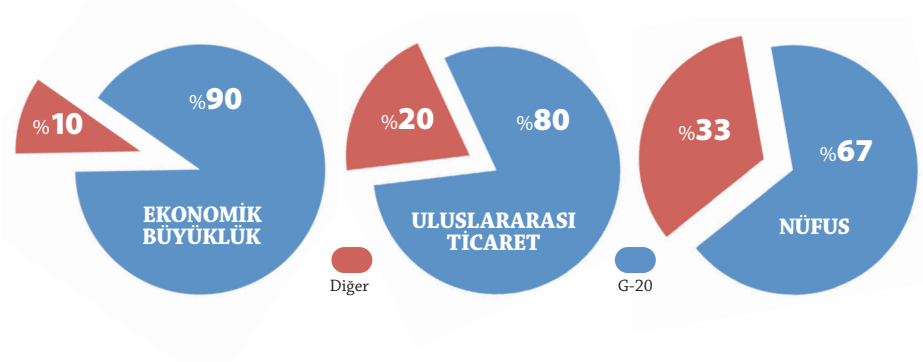
G-20'nin G-7'den farkı ise G-20 sistematik olarak endüstriyel ve yükselen piyasa ekonomilerinin farklı çıkarlarını yansıtması, coğrafi yapısı (üyeleri, tüm kıtalara yayılmıştır), dünya nüfusundaki geniş payı (üçte ikisi) ve dünya GSMH'nin % 90 civarını oluşturması nedeniyle temsil ve meşruiyeti seviyesini yüksek kılıyor. Dolayısıyla G-20 ülkelerinin geniş temsiliyeti sağlaması, konsensüsle (uzlaşma) alınan kararların G-7'nin sonuçlarından daha büyük bir etki yaratmasına neden oluyor.

G-20'NİN KURULUŞ AMACI

G-20'nin kurulmasının amacı; sistematik olarak önemli ekonomiler arasında temel ekonomik ve finansal politika konuları üzerindeki diyaloğu artırmak ve tüm ülkelere fayda sağlayan istikrarlı ve sürdürülebilir büyümeyi sağlamak için işbirliğini teşvik etmek olarak özetlenebilir. Böylece 1994'te yaşanan Meksika krizi, 1997'deki Asya krizi ve 1998'deki Rusya krizinin ardından, uluslararası sistemde önemi ve ağırlığı gitgide artan yükselmekte olan piyasa ekonomilerinin küresel ekonomik yönetişimde daha fazla temsil edilmesi, küresel ekonomik ve mali istikrarın sağlanması ve teşvik edilmesi için gayriresmi bir tartışma ve görüş alışverişi ortamının sağlanması amaçlanıyor.

Günümüz ekonomisinde politika müzakerelerine geniş katılımın sağlanması büyük önem arz etmektedir. Ayrıca, gelişme yolundaki ülkelerin temsil edildiği böyle bir forum oluşturulması suretiyle bu ülkelerin önemli kararlar alınırken görüşlerinin alınmadığı yolundaki eleştirilerin önüne de geçilmiş olundu.





TÜRKİYE'NİN TEMSİLİ VE G-20 ÜYELERİ

G-20 platformunda Türkiye, Başbakan Yardımcısı Ali Babacan ve Hazine Müsteşarlığı koordinasyonunda etkin bir şekilde temsil ediliyor.

G-20, dünyanın en büyük ekonomileri arasında yer alan 19 ülkeden ve Avrupa Birliği Komisyonu'ndan oluşuyor. G-20 ülkelerini Türkiye, Arjantin, Avustralya, Brezilya, Kanada, Çin, Fransa, Almanya, Hindistan, Endonezya, İtalya, Japonya, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan, Güney Afrika, Güney Kore, İngiltere, ABD ve Avrupa Birliği Komisyonu (AB dönem başkanlığını yürütmekte olan ülke ve Avrupa Merkez Bankası tarafından temsil edilmektedir) oluşturuyor.

G-20'ye üye 19 ülkenin hepsinin milli geliri dünyada ilk 31'de yer alıyor. Tayvan, İsviçre, Norveç, İran ve Venezuela, ekonomik olarak bazı üyelerden daha büyük olmalarına rağmen G-20'de bulunmuyor. Birçok AB ülkesi de, G-20'de bağımsız olarak değil sadece AB Komisyonu olarak temsil ediliyor. Ayrıca, IMF ve Dünya Bankası, düzenlenen toplantılara üst düzeyde katılıyor.

G-20'NİN İŞLEYİŞİ VE ETKİNLİĞİ

G-20'nin daimi bir sekretaryası bulunmamakta olup, her yıl bir üye ülke ev sahipliğini üstleniyor. Sekretarya faaliyetleri, G-20 yönetiminin devamlılığı için geçmiş, mevcut ve gelecekteki ev sahibi ülkelerin işbirliğine dayanıyor. 2011 yılındaki sekretarya görevini Fransa üstlenmiş olup, 2012 yılında ise Meksika üstlenecek.

Küresel ekonomik ve finansal sistem açısından büyük önem taşıyan G-20 ülkeleri, küresel ekonominin yaklaşık % 90'ını, dünya ticaretinin (AB'nin iç ticareti de dâhil) % 80'ini ve dünya nüfusunun üçte ikisini temsil ediyor. Küresel kriz öncesi dönemde G-20, küresel dengesizliklerin giderilmesi ve uluslararası finansal kuruluşların reformu başta olmak üzere dünya gündeminde önemli yer işgal eden konuları ele aldı ve çözüm için öneriler geliştirdi. Bu dönemde IMF ve Dünya Bankası'nda gelişmekte olan ülkelere daha fazla temsil hakkı verilmesi yönündeki reformlara önemli ölçüde G-20 yön vermiş oldu.

Kriz sonrası dönemde ise krize karşı ülkelerin aldığı tedbirlerin koordine edilmesi, ülkelerin söz konusu tedbirlerden çıkış stratejilerinin belirlenmesi, krizin etkilerinin hafifletilmesi amacıyla uluslararası kuruluşlara ek kaynak sağlanması ve bankacılık düzenlemelerinin iyileştirilmesi gibi önemli kararlar G-20 bünyesinde alınmış ve G-20 uluslararası ekonomik işbirliğinde temel forum olarak kabul görüyor.

G-20'NİN GÜNDEMİ

G-20 gündeminde yer alacak konular her yıl üyelerin görüşleri alınarak belirlenmektedir. G-20 gündemindeki konular yıllar itibarıyla şöyle sıralanıyor:

- Fransız Başkanlığı'ndaki G-20 için 2011 yılı gündem öncelikleri;

1. İktisat Politikalarının Uluslararası Koordinasyonu ve Küresel Makroekonomik Dengesizliklerin Azaltılması,
2. Finansal Düzenlemelerin Güçlendirilmesi,
3. Uluslararası Para Sisteminin Reformu,
4. Emtia Fiyatlarındaki Dalgalanmalarla Mücadele,
5. Küresel Yönetimin İyileştirilmesi,
6. Kalkınma İçin Çalışma.

● 2010 yılında; güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme çerçevesi, finansal sektör reformu, uluslararası finansal kuruluşların reformu, küresel finansal güvenlik ağları, kalkınma, ticaret ve yatırımların desteklenmesi ve ticarette korumacılıkla mücadele, iklim değişikliği, enerji teşviklerinin kaldırılması ve yolsuzlukla mücadele konuları ele alındı.

● 2009 Pittsburgh Liderler Zirvesi'nde G-20 üyesi ülkelerin ekonomi politikalarında koordinasyon sağlamasını teminen, G-20 Karşılıklı Değerlendirme Süreci başlatıldı. G-20 Güçlü, Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme Çerçevesi, bu çalışmanın merkezinde yer aldı. Büyüme çerçevesinin yanı sıra 2009 yılında gündemde; küresel finansal sistemin regülasyonunun güçlendirilmesi, uluslararası finansal kuruluşların reformu, enerji güvenliği ve iklim değişikliği, kalkınma hususu ve ticarette korumacılığın önlenmesi konuları yer aldı.

● Kasım 2008 öncesi dönemde; finansal sektörde rekabet ve rekabeti sağlamaya yönelik politikalar, temiz enerji, emtia piyasaları ve küresel enflasyon, büyüme ve sosyal politika uygulamaları için mali alan yaratılması, Bretton Woods Kuruluşları Reformu ve küresel ekonomik gelişmeler konuları G-20 gündeminde yer aldı.

● Küresel krizin 2008'in son çeyreğinde etkisini hissettirmeye başlamasıyla birlikte ilk Liderler Zirvesi Kasım 2008'de Washington'da düzenlendi. Söz konusu zirvede; uluslararası finansal sisteme ilişkin düzenlemelerin geliştirilmesi ve bu çerçevede uluslararası işbirliğinin artırılması ve uluslararası kuruluşların reformu konularını kapsayan eylem planı üzerinde mutabakata varıldı.

● 2007 yılında, küresel ve yerel ekonomik gelişmeler, Bretton Woods Kuruluşları Reformu, büyüme ve kalkınmanın mali unsurları, emtia fiyatları ve finansal istikrar konuları ele alındı.

● 2006 yılında, küresel finansal piyasalara etkisi, Bretton Woods Kuruluşları Reformu ve ekonomik reform politikası işlendi.

● 2005 yılında Bretton Woods Kuruluşlarının 60 Yılı: stratejik gözden geçirme ve reform gündemi, bin yıl kalkınma hedeflerine ulaşmak için kalkınma yardımları ve yenilikçi finansman mekanizmaları, demografik sorunlar ve göç ile sürdürülebilir büyüme için kalkınma yaklaşımlarının geliştirilmesi konularına yer verildi.



>> TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Çin Devlet Başkanı Hu Jintao ve Cumhurbaşkanı Abdullah Gül.

● 2004 yılında, finansal sistemin suistimalinin önlenmesi, demografik sorunlar, küreselleşme kapsamında istikrar ve büyümenin desteklenmesi, küresel çerçevede bölgesel entegrasyon, finansal sektörde kurumsallaşma, istikrarlı sermaye akışları prensipleri ve gelişmekte olan piyasalarda adil borç yapılandırması ve Bretton Woods Kuruluşlarının 60 Yılı konuları tartışıldı.

● 2003 yılında, küresel ekonomik büyüme kaynaklarının neden olduğu sorunlar, kriz önleme ve çözme, terörizmin finansmanıyla mücadele, finansal sistemin suistimalinin önlenmesi, G-20'nin gelecekteki stratejik öncelikleri ve kalkınmanın finansmanı hususları irdelendi.

● 2002'de kriz önleme ve çözme, küreselleşme, terörizmin finansmanıyla mücadele ile kalkınma ve yardım konularına değerlendirildi.

● 2001'de mevcut ekonomik çevrenin politika ihtiyaçları ve küreselleşmenin yarattığı sorunlarla mücadele başlıkları altında tartışmalar gerçekleştirildi.

● 2000'de küreselleşmenin yarattığı sorunlarla mücadele ve finansal krizlere karşı kırılganlığın azaltılması konuları gündemde yer aldı.

● 1999'da G-20'nin rol ve hedefleri ile finansal kırılganlıkların azaltılması, küresel en-



>>TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy.

tegrasyonun yarattığı sorunlara yerel yanıtlar, uluslararası toplumun rolü hususları değerlendirildi.

G-20 LİDERLER ZİRVELERİ

2007 Temmuz ayında ABD'de baş gösteren ve daha sonra pek çok ülkeye sirayet eden finansal piyasa çalkantıları, son dönemde G-20'nin temel gündem maddelerinden biri olmakta. Söz konusu çalkantıların küresel ekonomiyi tehdit eder bir boyuta ulaşması sebebiyle, konunun 2008 yılında G-20 ülkelerinin liderleri düzeyinde ele alınmasına karar verildi.

2008 Kasım ayında Washington'da ilki düzenlenen G-20 Liderler Zirvesi sonrasında, 2009 Nisan ayında Londra'da, 2009 Eylül ayında ABD'nin Pittsburgh şehrinde, 2010 Haziran ayında Kanada'nın Toronto şehrinde ve 2010 Kasım ayında Seul'de liderler düzeyinde toplantılar gerçekleştirildi.

2009 Eylül Pittsburgh Zirvesi'nde G-20'nin uluslararası ekonomik işbirliği kapsamında temel forum olduğu ilan edildi.

G-20 SEUL ZİRVESİ / 11-12 KASIM 2010

2010 yılının son zirvesi 11-12 Kasım 2010 tarihlerinde Güney Kore'nin başkenti Seul'de gerçekleştirildi. Zirvede, küresel toparlanmanın devam ettiği, ancak toparlanmaya yönelik aşağı yönlü risklerin varlığını koruduğu vurgulandı. Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümeyi gerçekleştirmek amacıyla G-20 ülkelerinin somut politika taahhütlerini içeren Seul Eylem Planı başlatıldı. Zirvede ayrıca uluslararası finansal kuruluşların reformu, finansal sektör reformu, kalkınma, korumacılıkla mücadele ile ticaret ve yatırımların teşviki, fosil yakıt teşviklerinin ve fosil yakıt fiyat dalgalanmalarının azaltılması, küresel deniz çevresini koruma, yolsuzlukla mücadele, iklim değişikliği ve yeşil büyüme, finansal tabana yayılma konuları ele alındı. Bildirge ekinde yayımlanan Kapsayıcı Büyüme için Seul Uzlaşısı, G-20'nin küresel kalkınmaya olan katkısını yansıtmakta olup, Kalkınma Çok Yıllı Eylem Planı da G-20 üyelerinin ve diğer tüm kalkınma ortaklarının küresel kalkınmanın sağlanması adına atması gereken somut eylemleri içeriyordu.

G-20 TORONTO ZİRVESİ / 26-27 HAZİRAN 2010

2010 yılının ilk zirvesi 26-27 Haziran 2010 tarihlerinde Kanada'nın Toronto kentinde gerçekleştirildi. Zirvede; küresel ekonomik canlanmanın sürdürülebilir bir nitelik kazanması amacıyla oluşturulan, Güçlü, Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme Çerçevesi, finansal sektör reformu, uluslararası finansal kuruluşlar, korumacılıkla mücadele ile ticaret ve yatırımların teşviki, yolsuzlukla mücadele, iklim değişikliği, fosil yakıt teşviklerinin azaltılması, KOBİ finansmanı ve binyıl kalkınma hedeflerine ulaşılması, en az gelişmiş ülkelerin küresel ekonomik sisteme katılımı konuları ele alındı.

G-20 PITTSBURGH ZİRVESİ / 25 EYLÜL 2009

2009 yılının son zirvesi 25 Eylül 2009'da ABD'nin Pittsburgh kentinde gerçekleştirildi ve G-20 uluslararası ekonomik işbirliğinde başlıca forum olarak ilan edildi. Pittsburgh Zirvesi'nde, Londra Zirvesi'nde ele alınan konulara ilişkin G-20 bünyesinde kurulan çalışma grupları, G-20 üyesi ülkeler ve uluslararası kuruluşlar tarafından kaydedilen ilerlemeler görüşüldü. Ele alınan öncelikli konular arasında uluslararası kuruluşların yönetişimine ilişkin reform, finansal düzenleme reformları, küresel ekonomik toparlanma, enerji güvenliği, iklim değişikliği ve ticaretin finansmanı yer aldı.

G-20 LONDRA ZİRVESİ / 2 NİSAN 2009

2009 yılının ilk zirvesi Londra'da gerçekleştirildi. Zirvede güvenin, büyümenin ve istihdamın sağlanması, finansal sistemin onarılması, finansal düzenlemelerin güçlendirilmesi, uluslararası finans kuruluşlarında reform yapılması, küresel ticaretin ve yatırımın desteklenmesi, korumacılığın reddedilmesi gibi hususlar ele alındı. G-20 faaliyetleri kapsamında Türkiye'nin hazırladığı 2001 krizi sonrasında Türkiye'nin bankacılık sektöründe gerçekleştirdiği yeniden yapılandırma ve reform çalışmaları ile yaşanmakta olan küresel kriz için çıkarılabilecek dersleri anlatan bir makale Londra Zirvesi'nde dağıtıldı. Ayrıca, Zirvede Türkiye'nin 2001 krizi sonrası dönemde kamu maliyesindeki başarılı uyum sürecini anlatan bir doküman da G-20 ülkelerine dağıtıldı.

G-20 WASHİNGTON ZİRVESİ / 15 KASIM 2008

Kuruluşundan bu yana ilk defa 15 Kasım 2008 tarihinde Washington'da G-20 üyesi ülke liderleri bir araya geldi. Zirvede:

● Uluslararası finansal sistemi istikrara kavuşturmak için gerekli önlemlerin alınması,

● Para politikası önlemlerinin yurt içi koşullarla uyumlu olarak uygulanması,

● Maliye politikası önlemlerinin mali sürdürülebilirliğe zarar vermeksizin yurt içi talebi canlandıracak şekilde yürütülmesi,

● Gelişmekte olan ve yükselen piyasa ekonomilerine likidite imkânları ve program destekleri aracılığıyla finansman olanakları sağlanmasına yardım edilmesi,

● IMF'ye krizlere yanıt verme fonksiyonunun esnekleştirilmesi ve kredi imkânlarını yeniden gözden geçirme görevinin verilmesi,

● IMF, Dünya Bankası ve Çok Taraflı Kalkınma Bankaları'na, ülkelere kriz karşısında gerekli desteği verebilmelerini teminen gerekli kaynağın sağlanması ve bu kuruluşlarda yönetim reformlarının gerçekleştirilmesi yönünde kararlar alındı. Zirvede ayrıca uluslararası finansal piyasaların reformu kapsamında temel ilkeler belirlendi.

G-20 ZİRVELERİ LİSTESİ

Aşağıda farklı devlet düzeylerinde yapılan zirvelerin listesi yer alıyor.

Hükümet Başkanları (Liderler) Düzeyinde Gerçekleştirilen G-20 Zirveleri

2008: (1.) Washington, ABD 14-15 Kasım
2009: (2.) Londra, İngiltere 2 Nisan
2009: (3.) Pittsburgh, ABD 24-25 Eylül
2010: (4.) Toronto, Kanada 26-27 Haziran
2010: (5.) Seul, Güney Kore 11-12 Kasım
2011: (6.) Cannes, Fransa 3-4 Kasım
2012: (7.) Meksika

Liderler Zirvesi'nin dışında G-20 bünyesinde bakanlar ve Merkez Bankası başkanları, müsteşarlar ve Merkez Bankası Başkan yardımcıları toplantıları ile seminerler ve çalışma grubu toplantıları gerçekleştirilmekte. Liderler ve bakanlar düzeyindeki toplantıların ardından, mutabakata varılan konuların kamuoyuna aktarılması için bir bildirge yayımlanmakta.

Bakanlar ve Merkez Bankası Yöneticileri Düzeyinde Gerçekleştirilen G-20 Zirveleri

1999 / Berlin, Almanya
2000 / Montréal, Kanada
2001 / Ottawa, Kanada
2002 / Yeni Delhi, Hindistan
2003 / Morelia, Meksika
2004 / Berlin, Almanya
2005 / Pekin, Çin Halk Cumhuriyeti



>> TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ile Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Dmitri Medvedev.

2006 / Melbourne, Avustralya
2007 / Cape Town, Güney Afrika Cumhuriyeti
2008 / São Paulo, Brezilya
2009 / Horsham, Birleşik Krallık, (Mart)
2009 / Londra, Birleşik Krallık, (Eylül)
2009 / St. Andrews, Birleşik Krallık, (Kasım)
2010 / İncheon, Güney Kore, (Şubat)
2010 / Toronto, Kanada, (Haziran)
2010 / Seul, Güney Kore, (Kasım)
2011 / Paris, Fransa, (Şubat)
2011 / Washington, Amerika Birleşik Devletleri, (Nisan)

İş ve İstihdam Bakanları Düzeyinde Gerçekleştirilen G-20 Zirvesi 2010 / Washington, ABD

G-20 DİĞER ÖRGÜTLERE NASIL UYUM SAĞLIYOR?

G-20 diğer örgütlerin faaliyetlerini tamamlıyor. Dünya Bankası Başkanının, IMF'nin İcra Direktörünün ve Uluslararası Parasal ve Finansal Komite ve Kalkınma Komitesi başkanlarının Grupta yer alması G-20'nin bu kuruluşların faaliyetlerine iyi bir şekilde entegre olmasını sağlıyor.

G-20, Finansal İstikrar Forumu gibi diğer uluslararası örgüt ve grupların faaliyetlerinin koordinasyonuna yardımcı oluyor. Uluslararası Parasal ve Finansal Komite gibi daha resmi organların müzakerelerini kolaylaştırıyor.

G-20'nin, karmaşık sorunlar üzerinde ortak hareket etme potansiyeli diğer forumlarda karar verme sürecini kolaylaştırıcı bir mekanizma sağlıyor.

KAYNAKÇA

http://www.hazine.gov.tr/irj/portal/anonymous?NavigationTarget=navurl://1f089d66b293e80a63d489ff721b2805
http://www.g20.org/index.aspx
http://kibritcioglu.socionet.ru/files/Hazine_G20_2011-Cannes.pdf
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_G-20_summits
http://tr.wikipedia.org/wiki/G20
www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/EAD/.../g20.doc
http://www.g20.org/Documents/final-communique.pdf